

เตลีทีวีส์

ฉบับที่ 23,253 วันอังคารที่ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2556 หน้า 23

สร้างระบบอนุรักษ์ดิน+น้ำบนพื้นที่สูง ช่วยเกษตรกรชาวเขามีที่ทำกิน

การพัฒนาที่ดินบนพื้นที่สูง นับเป็นอีกภารกิจหนึ่งของกรมพัฒนาที่ดิน ที่ได้สนองโครงการ พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อช่วยเหลือราษฎรชาวไทยภูเขาให้มีที่ดินทำกิน โดยไม่ต้องตัดไม้ทำลายป่า เพื่อหาที่ดินที่อุดมสมบูรณ์ในการทำไร่เลื่อนลอย รวมทั้งจัดสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำและปรับปรุงบำรุงดินเพื่อการใช้ประโยชน์ดินอย่างยั่งยืน

นางสุพัตรา บุตรพลวง ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดินโครงการหลวง หรือ ศพล. กล่าวว่า ปัจจุบันศูนย์พัฒนาโครงการหลวง มีทั้งหมด 38 ศูนย์ ครอบคลุมพื้นที่ 5 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย พะเยา ลำพูน และแม่ฮ่องสอน จำนวน 23 อำเภอ 476 กลุ่มบ้าน 36,460 ครัวเรือน พื้นที่ 2,919 ตารางกิโลเมตร รวมประชากร 166,911 คน พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลมากกว่า

800 เมตร มีสภาพเป็นพื้นที่ในหุบเขาหรือพื้นที่ป่าสงวน จึงต้องดูแลอย่างใกล้ชิด ไม่ให้เกิดการพังทลายของผิวดิน และเกิดผลกระทบกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแต่ละแห่งมีสภาพพื้นที่ สภาพแวดล้อมและปัญหาประชากรที่อยู่อาศัยแตกต่างกันไป

ที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาพื้นที่และจัด

ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำทั้งในพื้นที่เกษตรน้ำฝน และพื้นที่ที่สามารถรับน้ำชลประทานได้ โดยในพื้นที่เกษตรน้ำฝนที่สภาพพื้นที่มีความลาดชันน้อยกว่า 12% ได้มีการจัดทำคันดินกั้นน้ำ โดยยึดรูปแบบของการทำคันดินจากโครงการพัฒนาที่ดินเพื่อการเกษตรภาคเหนือ แต่ปรับขนาดของคันดินให้เล็กลง เพื่อไม่ให้สูญเสียพื้นที่การเกษตรมาก ส่วนพื้นที่ที่มีความลาดชันมากกว่า 12% ได้จัดทำคูรับน้ำขอบเขา โดยนำรูปแบบมาจากไต้หวัน ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีเสถียรภาพดี สามารถก่อสร้างได้ง่าย รวมถึง

(ต่อด้านหลัง)

สามารถบำรุงรักษาซ่อมแซมได้ง่ายเช่นกัน สำหรับพื้นที่ที่สามารถรับน้ำชลประทานได้และมีความลาดชันน้อยกว่า 12% ได้มีการจัดทำขั้นบันไดดิน เพื่อการปลูกพืชแบบประณีตหรือทำขั้นบันไดนาข้าว พร้อมกับจัดทำคลองส่งน้ำแบบเปิดเข้าพื้นที่ด้วย

ทั้งนี้เมื่องานพัฒนาด้านต่าง ๆ ของโครงการหลวงเริ่มเห็นผลชัดเจนขึ้น ทำให้มีจำนวนประชากรมากขึ้น ประกอบกับผลงานวิจัยการส่งเสริมการผลิตพืชเมืองหนาว เช่น ไม้ผล

ต่าง ๆ ตลอดจนระบบการตลาดของโครงการหลวงเริ่มพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน ทำให้รายได้ของเกษตรกรดีขึ้น ส่งผลให้รูปแบบการผลิตของเกษตรกรเริ่มเปลี่ยนไป กล่าวคือ มีสัดส่วนของการผลิตเพื่อการค้ามากขึ้น ทำให้เกษตรกรบุกเบิกกลางป่าในพื้นที่ลาดชันเพื่อทำการเกษตรเพิ่ม มีการใช้ปัจจัยการผลิตสูง เพื่อให้ได้ผลตอบแทนต่อหน่วยพื้นที่มากที่สุด ดังนั้นมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำจึงต้องมีความเข้มข้นและหลากหลายมากขึ้น

ตามไปด้วย นอกจากนี้ ยังได้มีการใช้ประโยชน์จากหญ้าแฝก โดยปลูกเสริมความมั่นคงของระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในลักษณะวิธีพืชร่วมกับวิธีกล เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาและยืดอายุการใช้งานของระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่ได้ก่อสร้างไว้

...สำหรับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดินโครงการหลวง ตั้งแต่ปี 2519 จนถึงปัจจุบัน ได้ดำเนินการก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงต่าง ๆ จำนวน 118,459 ไร่ ก่อสร้างระบบส่งน้ำชลประทานในพื้นที่รวมระยะทาง 357.93 กิโลเมตร และก่อสร้างเส้นทางลำเลียงรวมระยะทาง 1,045.51 กิโลเมตร รวมทั้งส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ ตลอดจนปลูกพืชปุ๋ยสด และการใช้ปุ๋ยคอกปุ๋ยหมัก เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดเป็นด่างของดิน จนส่งผลให้เกษตรกรชาวเขามีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และสามารถพึ่งตนเองได้ในที่สุด.